

EVROPA.

N diuisione Orbis terra, plerique in parte tercia Africam posuere: paucitummodo Asiam & Europam esse: sed Africam in Europa, inquit Salustius. Hoc idem, ex eodem, dicens Paulinus apud Aesonium sic cecinit:

Europam, Asiam, duo vel maxima terra.

Membra, quibus Libyam dubie Salustius addit,
Europa admixtam, possit cum tercia dici.

Sed in Asiam & Europam diuist etiam Philostratus in Ioseph. & ipse Isocrates in Panegyrico. Et apud Varro de Lingua Latina, haec leguntur verba: *Vt omnis natura in celum & terram diuisa est; sic celum in regiones, terra in Asiam & Europam.* & idem de Re rustica: *Primum cum Orbis terra diuisus sit in duas partes ab Eritosthenem, maximè secundum naturam, ad Meridiem versus, [Asiam] & ad Septentrionem. [Europam.]*

Eadem D. Augustinus 16. de Civitate Dei: *Lucanus 9. & Orosius 1.* Obtinuit autem vsus apud omnes vtriusq; linguæ Geographos & Historicos, ut Orbis trifariam diuidetur: in Asiam nempe, Africam, & Europam eam, quam hic describēdam, tam linearī pictura, quā litteraria enarratione, nobis proposuimus. *Quod ad formam itaque huius attinet, multiplex est, vt inift Strabo; & pennisula, non insula. quamvis Silenus Midæ sic olim, teste Aliano, retulerit. Etenim, vt ostendit Tabula, vndique circumdata mari, nisi quā versus Orientem Asiam Magnæ conne-ctitur: quibus autem ibi limitibus, inter veteres recentiores non vna sententia. Veterioribus namque, ut Aristoteles, Platon, Herodoto, & qui hos imitantur, eam ab Asia discriminant Phasi flumine, sive Isthmo qui est inter Pontum Euxinum, mareque Caspium, sive Hircanum: quod in Scythicum sive Septentrionalem Oceanum erumpere, tota ferè credit antiquitas: testes Strabo, Plinius, Mela, Dionysius, Plutarchus in Alexandro, & de Facie in orbe Luna. item ex posteris Iornandes. omnes autem falsi. Vnus Herodotus verè (vt recentior etiam nostra experita est) mare per se esse dixit, nec vlo alio commisceri. Tana flumine hanc ab Asia distinxere Dionysius, Arrianus, Diodorus, Polycius, & Iornandes, item Ptolemaeus: qui hunc flumini & ab eius fonte terram versus Boream incognitam dicit, hoc est, incertam. Indiscretis atq; dubiis limitibus omnes. ut quibus extrema versus Orientem & Septentrionem incompta & fabulosa: exemplo Riphæ, Hyperborei, Grecorum (teste Strabone) hoc tractu commenta: Alauique montes, à Ptolemaeo hic descripti; vbi nedium hi, sed & nulli hodie visuntur: at horum loco vastissimæ silvæ, paludes, & camporum aquo-rra. Descripsit quoque in hac continentia olim Orpheus, inter nempe Maeotidem paludem & Cronium mare, immensam [dæveros] siluam. sic quoque Dionysius Afri qui hanc [dæveros] infinitam dicit: indequæ Tanaim flumini in Maeotidem euoluere addit. Riphæas siluas hinc habet Isidorus, & Tanaim inde effluere dicit. Danubium Europam Asiamque differinare, scriptis vi. Natural. Seneca, de quo quid sentiendum, notabimur ad Dacia Tabulam. Ambigitur itaque de huius finibus inter dictos Scriptores haec. Quod si me arbitrum receperint, non indecenter, & ni fallor, partium consensu, huius fines statuam ipsum Tanaim, Istham inter hunc & Rha flumini, huicque versus Orientem diuertigunt, inde Oby flumini, ad ostium huius usque. Hoc enim ostio credidisse antiquitatem Caspium mare se in Oceanum exonerasse, facile mihi persuaderim. Huius enim fluminis nomen vetus esse, ex eo verisimile, quod ab Athenæo hoc tractu ponuntur Obij montes: quos olim Riphæas appellatos, nunc Alpes dicat. Et Ouim (sive Obiū) regionem Scythicam in hac continentia, aut hinc non procul, describit Iornandes. At-*

que hi dicti montes, hoc loco (non vbi Ptolemaeus Pompionisque eos statuunt) esse, testes sunt hodie quamplurimi fide digni atq; litteris clari: inter quos Baro Herbersteinus in sua Moscouitica historia, & Paulius Oderbornius in Vita Basilidis: item Antonius VViedus in sua Moscouitica Tabula: vocantque eos vernaculè variis nominibus, at communiter Cingulum mundi, teste dicto Herbersteinio. Orbis zona nominantur in Tabula lenkensonij, qui quoque has horas perlustravit. Atque huius limitis consti-tuentibus habeo suffragatorum quodammodo Iornandem & Aethicum, vbi dicunt, Riphæas montes Asiam diuidere & Europam. Atque hi ipsi montes, & hoc tractu, sunt antiquorum Hyperborei: non vbi a Ptolemaeo constituantur. Sunctique hi iidem cum Riphæis, Obiis, & Alpibus. Atque hæc de huius ab Asia diuina.

Hanc altricem omnium gentium populi vocat Plinius: longeque terrarum pulcherrimam, Mardonius ad Xerxes dicebat, (vt refert de eo Herodotus) esse regionem admodum speciosam, omniaque genera felicium arborum ferentem, ac summae bonitatis, & dignam quæ solo inter mortales Rege possideatur. Salubriorem quā Asia, scribit Varro de Re rustica. Potentem non semel nominat Statius in Achilleid. Manilius de ea:

*Maxima terra viris, & secundissima doctis
Vrbibus.*

Eius habitatores animi & ardoris plenos, facit Aristoteles. Idem huius bestias omnes fortiores esse quam in Asia & Africa, adserit. Sed de huius natura & moribus audiamus summum Geographum Strabonem lib. 2. sic, per suum interpretem Xylandrum, loquentem: *Hec virorum virtute preditorum ac ciuium feracissima. Tota habitationi apta est, dempta exigua portione, que ob frigus incoli non potest, contumaciam & habauerunt, propter prudentiam rerum ciuilium, artes, & eorum que ad vitam degendam requiruntur, peritiam. Et Romani multas gentes in potestate redactas, feras ob locorum naturam, quæ vel aspera essent, vel portubus carent, aut ob frigus, alijs vece de cauſis, habitando incommodes, commerciis ante ignota docuerunt vti, & de seris ciuilium agentes redegerunt. Quia vero partes in aquabili & temperato sunt situ, iis ipsa natura opitulatur ad commode vivendum. Iam cum que gentes in regione felici, ex paci sunt studiosæ, quaestuam loca incolunt sterilia aut incommoda, pugnantes sunt ac fortis: fit, ut mutua utrimque beneficia accipiuntur, dum in armis ad defendendum accommodant, illi terra frumentis, artibus, & morum institutione iuvant: quemadmodum & manifeste utrumque sunt dannata, cum altera pars alteri non fert opem: arma tamen habentium est aliquantò melior conditio, si non vincantur numero. Atque ad hanc natura Europa suum habet opportunitatem. Tota enim montibus & campis varie distracta est, ut vbiue & agriculta & milites, & ciuitatis vita & bellis studiosi iuxta se ponantur: maior tamen sit numerus pacem colentium: quod vite genus obtinet maximè industria ducum, primò Grecorum, deinde etiam Macedonum & Romanorum. Itaque ad pacem & ad bellum abunde sibi ipsa sufficit: nam copiam habet magnam & pugnantum, & terram coletum, & urbes conservantium. Eo quoque excellit, quod optimus fert fructus, ad vite necessitates pertinentes, & metallæ quæcumque vni sunt: odoratas autem res, & lapides pretiosos extrinsecus importat, QVIIBVS QVI CARENT, NIHIL DETERIUS VIVUNT IIS QVI POSSIDENT. Accedit quid pecoris abundans, feras dannosæ paucas alit. Habitentus Strabo. Plura de huius Europa regione, hominumque natura, apud Hippocratem de Aere & Aquis. Profert quoque hæc sola Europa, & non alia Orbis pars, succinum sive electrum, quod Germani Gleßum vocant.*

X

at non

at non in Eridano, mare ad Septentrionem spectans, intrante; ut nugatur Herodotus: aut in Pado Italia, ut fabulantur Poëte: neque in Maris Hadriatici insulis Eletridis, ut paulo diligenter (teste Plinio) putauere: neq; in Hispania, ut Aeschylus putauit: aut in extremis Hadriatici sinus rupibus, ut paulo modeftiores putauere: aut in Liguria, ut Sudini, Methrodoto, & Theophrasto placuit: aut in Aethiopia ad Ammonis oraculum, aut Scythia, ut Philemon opinatur: aut in Britannia, ut Sotacus: aut in Gleffaris Maris Germanici insulis, ut Plinius auctor est: aut in Bannonia vel Baltia insula, ut Timæus prodidit: neque in flumen quodam, ut Dion Prusæus, sed apud Heftarum peninsulam, ad Sinum Clylpenum, in mari: vbi haec tenus (magna veterum ignorantia) eius quæstuoſa pescatio. In eadem Europa urbes inlytæ multæ, inter quas omniæ quo clarissimæ Roma, & Byzantium, quæ eadem postea noua Roma nominata: lumina celebriora Rhenus, & Ister sive Danubius: siluae Arduenna, & Hercynia, quæ maiorem aut vastiorem nulla nouit historia. Atque haec de Europa: quæ vnde hoc nomen accepit, aut quis nominis auctor exsisterit, à nemine mortalium compertum esse, nisi dicamus ab Europa Tyria accepisse, inquit Herodotus. Sed qua de causa ab hac nominata fuerit, mihi quoq; incomptum: neque vlli persuasum crediderim. Hanc enim, ut in fabulis est, è Phenice Asia regione raptam, in Cyprus, sive, ut alii, in Cretam insulam translatam scimus: vbi, ut auctor est Eusebii Chronicon, ab Astero Cretenium Regem in uxorem accepta, Minoen ex ea & Rhadamantum Sarpedonemq; procreauit; indeq; non in Europam, at in Africam comineas, scriptum reliquit idem Herodotus. Et quid hoc ad Orbis partem hanc nostram? Ab Euro forfata aliquis citius crederet: qui, ut auctor est Trogus, in hac aliquando regnum tenuit, quod idem attestari video Eustathium in Lycophronem, qui hunc Europum cuiusdam Himeri filium facit. Europen Sicyonianorum Regem statuit Pausanias, & Chronicon Eusebii, eumque tempore Abrahami Patriarchæ. Est qui ob pulchritudinem regionis dicat sic autumat, ut inquit Festus. Verius multò, me iudice, hanc cōmuni nomine Celticam vocari scriptis 11. Quædripartiti Ptolemaeus, à gente vrpote eam incolente. Nulla namq; ferè huius regio, in qua non olim Celta. In Hispania namque versus Occasum ultraque Herculis columnas Celtae sunt, auctore Herodoto, item circa Bætim fluum, Straboni. Et Celtici Praefamarii in Lucensi conuentu; & alii cognomine Nerii, in Tarraconi, apud Plinio. Cantabros & Astures Celtas esse, docent Dion & Xiphilinus. Celticam vibem habet Plinius in Hispalensi conuentu. Culti Antoninus, & Celticum promontorium apud Artabros, idem. Celtiberorum quis Geographorum aut Historiorum non meminit in Hispania? In Gallia Celtae & Celtogalatæ sunt. Ex eadem quoque in insula Britannia, hanc enim primùm inhabitatam ab ea gente quæ huic obuerfa in continente, constans & verisimilis opinio. Gallos & Germanos Celtas vocatos, omnium Historicorum vnamnis est sententia: etiam Dionis, vbi scribit Celtas vtramque Rheni ripam inhabitare. Celtæ sunt in Gallia Cisalpina, sive Italica, Appiana: & eidem ad Iponium, (id est Hadriaticum) mare, quod & Strabo adserit. Ad Eridanum fluum etiam sunt, Silio. Epirus Celtas habet, ut prodidit Antonius Liberalis, eodem ad Hænum montem describit Stephanus: & circa Danubij ostia, Arrianus. item in Moesia vicina, Strabo. Cum Illyris & Thracibus permixtos Celtas, scriptum reliquit idem, qui & ad Borysphenem eosdem statuit. item Celtas cum Scythis coniungit Aristoteles de Mondo. hinc Celto-scythas faciunt, idem Strabo, & Plutarchus. Apud eumdeni in Camillo lego, Galatas (quos Celtici generis dicit) superato Septentrionali Oceano ad Riphæas montes peruenisse. Sed & ex eodem Strabone disco omnes gentes versus Septentrionem habitantes, suo tempore Celtas appellatos. quod & haec tenus docet horum autæ lingua, quæ Celta sive Germanica. eadem etiam (differenti paululum dialecto) in insulis his vicinis, ut Islandia, Greenlandia, Frisia, & ceteris maris Germanici insulis. Plutarchus in Mario, scribit Celticam vocari, sunt qui opinentur.

Verum diligentius mihi nomen cum Sacris litteris cōferenti, altera ratio in mitem venit longe præstantior, & felicius omen proferens. Iapeto dilationem, & ut alii interpretati, gaudium promitti videmus: quod tum consecutus erat, cum Christus morte sua nos redemisset. E, igitur legitimum connubium denotat, vni, excellens. Hop, spem: quo sit, ut Europæ, legitimi connubij excellens spes sit: que propria eius terrarum portionis fuit, quam Noachus Iapeto dedit habitandum. Quamvis enim Semi posteriora per Abrahamum multis seculis Deo fuerit coniugata, tamen repudiata est. Coniugium vero quo Christus Europam Ecclesiam suam copulauit, numquam dissoluetur: adeò ut optimo iure Iapeti poatio Europa dicatur. Sed de hac voce plura nos in Franciis. Hucusque Goropius. que lubens cum nostrâ lingua hominibus iudicanda communicari. quamvis non nesciamus huiusmodi acerbè irrideri à viro quodam doctissimo, ac huius lingua imperito. eoque, hoc in arguento minus faciendo. Hanc Europam in Sacris litteris Iapetiam vocari, sunt qui opinentur.